

Broj:14-5-2-02-3-227-9/24
Istočno Sarajevo, 6. 2. 2025. godine

SREDNJOROČNI PLAN RADA
AGENCIJE ZA FORENZIČKA ISPITIVANJA I VJEŠTAČENJA
ZA PERIOD 2025-2027. GODINA

SADRŽAJ

Uvod	3
Poglavlje 1: Strateški okvir	3
Poglavlje 2: Vizija i misija institucije	3
Poglavlje 3: Učesnici i partneri	3
Poglavlje 4: Osnovna programska opredjeljenja	4
4.1. Srednjoročni cilj	4
4.2. Specifični cilj	5
Projekat 1.1.	5
Projekat 1.2.	7
Projekat 1.3.	8
Projekat 1.4.	9
Projekat 1.5	10
Projekat 1.6	11
Poglavlje 5: Resursi i kapaciteti potrebni za postizanje ciljeva. Predvideni izvori finansiranja	11
5.1. Jačanje organizacionih kapaciteta	11
Poglavlje 6: Okvir za praćenje provođenja plana i evaluaciju rezultata	12
6.1. Okvir za praćenje pokazatelja uspjeha za srednjoročni i specifični cilj	12
6.2. Metode za prikupljanje informacija o pokazateljima uspjeha	12
6.3. Praćenje i evaluacija srednjoročnog plana rada Agencije	13
Prilog 1: Akcioni plan Srednjoročnog plana rada Agencije za forenzička ispitivanja i vještačenja	13
Akcioni plan Srednjoročnog plana rada Agencije za period 2025-2027. godine	14
Pregled zakona, drugih propisa i razvojno-investicionih projekata/programa predviđenih Srednjoročnim programom rada Savjeta ministara BiH	17

Uvod

Srednjoročni plan rada Agencije za forenzička ispitivanja i vještačenja za period 2025.-2027. godine izrađen je u skladu sa Odlukom Savjeta ministara BiH o postupku srednjoročnog planiranja, praćenja i izvještavanja u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 62/14) i Uputstvom o metodologiji u postupku srednjoročnog planiranja, praćenja i izvještavanja u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 44/15).

Srednjoročni plan rada predstavlja okvir unutar rada Agencije, odnosno definira prioritete i dugoročne ciljeve i potrebe, kao i viziju ključnih segmenata rada i djelovanja u narednom periodu.

Poglavlje 1: Strateški okvir

Strateški okvir za BiH pripremljen je u skladu sa gore navedenom Odlukom i definira pet razvojnih područja i četrnaest strateških ciljeva. Prilikom izrade uzeti su u obzir važeći strateški dokumenti usvojeni od strane Savjeta ministara BiH kao i obaveze u procesu pridruživanja EU i Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju. Na osnovu zakonske nadležnosti Agencija za forenzička ispitivanja i vještačenja će doprinijeti realizaciji strateškog cilja: **„Transparentan, efikasan i odgovoran javni sektor“** u okviru prioriteta **„Ojačati vladavinu prava, bezbjednost i osnovna prava“** iz čega proizilazi i srednjoročni cilj Agencije **„Unapređenje bezbjednosnog sektora sa aspekta odgovornosti i efikasnosti“**.

Donošenjem Zakona o Direkciji za koordinaciju policijskih tijela i o agencijama za podršku policijskoj strukturi BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 36/08) osnovana je Agencija za forenzička ispitivanja i vještačenja (u daljem tekstu Agencija) koja je nadležna za:

- a) balistička i mehanoskopska vještačenja;
- b) hemijska i toksikološka ispitivanja;
- c) daktiloskopska vještačenja;
- d) grafološka vještačenja;
- e) biološka ispitivanja;
- f) biohemijska ispitivanja;
- g) analize DNK;
- h) specijalističke obuke;
- i) vođenje evidencija, statistika i baza podataka;
- j) vještačenje požara i eksplozija;
- k) pružanje stručne pomoći ostalim tijelima;
- l) standardizaciju rada na terenu;
- m) ostale poslove propisane zakonom i drugim propisima.

Agencija obrađuje podatke i vodi evidencije iz svoje nadležnosti u skladu sa važećim propisima.

Poglavlje 2: Vizija i misija institucije

- MISIJA Razvoj i provođenje forenzičkih ispitivanja i vještačenja s ciljem pružanja podrške nadležnim pravosudnim i policijskim strukturama u BiH iz oblasti mandata institucije.
- VIZIJA Uspostavljen sistem efikasnih i stručnih forenzičkih ispitivanja i vještačenja za podršku u funkcionisanju sudova i tužilaštava, te policijskih struktura u BiH.

Poglavlje 3: Učesnici i partneri

U okviru definisanih zakonskih nadležnosti, Agencija saraduje sa institucijama na svim nivoima vlasti. Glavni korisnik projekata je Agencija, a korisnici rezultata projekata su sudovi i tužilaštva, kao i policijske agencije za provođenje zakona na svim nivoima vlasti u BiH. Budući korisnici su

i pravosudne institucije u regionu i šire kroz razmjenu podataka i međunarodnu saradnju u borbi protiv svih pojava oblika kriminala.

Poglavlje 4: Osnovna programska opredjeljenja

Srednjoročni cilj Agencije, određen u skladu sa strateškim okvirom uvažavajući mandat, misiju i viziju Agencije i sektora bezbjednosti je „Unapređenje bezbjednosnog sektora sa aspekta odgovornosti i efikasnosti“.

4.1. Srednjoročni cilj

Važnu ulogu u određivanju srednjoročnog cilja Agencije imala je i analiza okruženja kojom su identifikovane slabosti i snage institucije, kao i vanjski faktori koji bi mogli uticati na realizaciju ciljeva. Rezultati analize okruženja (SWOT analiza) u kojem posluje Agencija predstavljeni su u narednom tabelarnom prikazu.

	Analiza SNAGA AGENCIJE	Analiza SLABOSTI AGENCIJE
Resursi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Funkcionisanje Agencije u punom kapacitetu zakonske nadležnosti; 2. Veća budžetska izdvajanja prema Agenciji; 3. Kadrovska popuna Agencije; 4. Kontinuirana stručna edukacija; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nedostatak odgovarajuće budžetske podrške;
Organizacija	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kvalitetna organizacija rada u Agenciji; 2. Provođenje procesa akreditacije u skladu sa međunarodnim standardima BAS EN ISO/IEC 17025:2018 i članstvo u ENFSI (European Network of Forensic Science Institutes); 3. Dobra i transparentna saradnja sa nadležnim institucijama; odlučna borba protiv korupcije i dr; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Popunjenost zaposlenim, po organizacionoj šemi, je 54%; 2. Ograničena mogućnost za zapošljavanje kvalitetnog stručnog kadra;
Rezultat i rada	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izvršavanje zadataka u skladu sa planiranim rokovima koji su utvrđeni Programom rada i dr. aktima u Agenciji; 2. Kontinuirano dobra saradnju sa agencijama i institucijama za provođenje zakona u BiH; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Agencija ne funkcioniše u punom kapacitetu; 2. Nedovoljan broj stručnog kadra; 3. Duža čekanja na vještačenja u pojedinim laboratorijama zbog nedostatka kadra;

	Analiza PRILIKA AGENCIJE	Analiza PRIJETNJI AGENCIJE
Političke	<ol style="list-style-type: none"> 1. Proces pridruživanja Evropskoj unije, korišćenje sredstava IPA III, primjena Prumskog sporazuma; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nepostojanje usaglašenog stava oko načina implementacije fondova EU (IPA III) u BiH;
Ekonomске	<ol style="list-style-type: none"> 1. Redovno finansiranje kroz Budžet; 2. Mogućnost pristupa donatorskim resursima (pretpristupni fondovi, projekti prekogranične saradnje, ICITAP, DCAF i sl.); 3. Racionalno planiranje Budžeta; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nedovoljna finansijska sredstva kao podrška zapošljavanju stručnog kadra i opremanju laboratorija; 2. Stručna edukacija i praćenja savremenih dostignuća u oblasti rada;
Socijalne i Društvene	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uz uspostavljenu kontinuiranu saradnju sa agencijama i institucijama za provođenje zakona u BiH, proširiti saradnju u pravcu jačanja forenzičkih kapaciteta sa renomirani evropskim forenzičkim centrima; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nedovoljna podrška nadležnih institucija; 2. Neodgovarajući okvir definisan pravilima – propisima državne službe BiH za organizaciju institucija koje obavljaju poslove forenzičkih ispitivanja i vještačenja; 3. Inflacija, politička i ekonomska nestabilnost);
Tehnološke	<ol style="list-style-type: none"> 1. Korišćenje postojećih IT kapaciteta; 2. Racionalno planiranje znavljanja i dogradnje postojećih IT kapaciteta; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nemogućnost pristupa raspoloživim IT resursima (Europol, AFIS i sl.); 2. Nedostatak stručnog kadra;

Pravne	<p>1. Učestvovanje u donošenju zakonskih i podzakonskih akata iz oblasti DNK vještačenja;</p> <p>2. Akreditacija Agencije i njenih laboratorija u skladu sa međunarodnim standardom BAS EN ISO/IEC 17025:2018., prijem Agencije u članstvo ENFSI“ ;</p>	<p>1. Sporost u uvođenju međunarodnih standarda provođenju procesa akreditacije;</p> <p>2. Nepotpun regulatorni okvir za razmjenu podataka;</p>
---------------	---	---

Određivanjem srednjoročnog cilja stvoreni su uslovi za definisanje programa i projekata Agencije za planski period, kao i specifičnog cilja Agencije.

4.2. Specifični cilj

Radi unapređenja rada laboratorija za forenzička ispitivanja i vještačenja postavljen je specifični cilj Agencije koji glasi „Unapređenje sistema forenzičkih ispitivanja i vještačenja radi kontinuirane podrške nadležnim pravosudnim i policijskim strukturama u BiH“. Povećan kvalitet forenzičkih ispitivanja i vještačenja omogućiće brže otkrivanje počinitelja krivičnih djela i njihovo efikasno procesuiranje.

Detaljne i sveobuhvatne analize do sada realizovanog su polazna osnova za precizno definisanje specifičnog cilja, programa i projekata Agencije. Nabavka opreme i uspostava novih kapaciteta u narednom periodu omogućiće nastavak procesa akreditacije u skladu sa međunarodnim standardom BAS EN ISO/IEC 17025:2018, i provođenju aktivnosti na dobijanju statusa člana „ENFSI“ (Evropska mreža instituta za forenzičke nauke). Na osnovu gore navedenog, sticanje pridruženog članstva u ENFSI, četiri laboratorije Agencije su već stekle navedeni status i to: Laboratorija za vještačenje kompjuterskih sistema, Laboratorija za daktiloskopska vještačenja, Laboratorija za biološka vještačenje i DNK analizu i Laboratorija za grafološka/grafoskopska vještačenja, s tim da ova laboratorija ima dvije radne grupe: rukopisi i dokumenti. Takođe, aktivnosti za pridruženo članstvo u radnu grupu ENFSI se provodilo i u Laboratorija za hemijsko-fizička vještačenja, Laboratoriji za foto i video vještačenja i u Laboratoriji za vještačenje glasa i audio-zapisa. Nakon dobijene akreditacije podnesen je i zahtjev od strane Agencije za punopravno članstvo u ENFSI.

Takođe, kroz planirani Srednjoročni plan rada Agencije 2025-2027. godina planirana je nabavka jednog specijalizovanog službenog vozila kako bi se izvršilo završavanje motornih vozila predviđenih Pravilnikom o uslovima nabavke i načinu korištenja službenih specijalizovanih vozila u institucijama BiH.

Navedenu stavku prikazujemo kako slijedi:

- 2025. godine – nabavka jednog specijalizovanog službenog vozila (niža klasa) u vrijednosti do 35.000,00 KM, Specifični cilj biće realizovan kroz Program „Forenzička ispitivanja i vještačenja“ koji se sastoji od sljedećih projekata:
  - **Projekat 1.1. Obavljanje hemijsko-fizičkih i hemijsko-toksikoloških vještačenja i vještačenje požara i eksplozija i uvođenje međunarodnih standarda;**
  - **Projekat 1.2. Obavljanje bioloških vještačenja i DNK analize i uvođenje međunarodnih standarda;**
  - **Projekat 1.3. Obavljanje vještačenja iz oblasti digitalnih dokaza i uvođenje međunarodnih standarda;**
  - **Projekat 1.4. Obavljanje kriminalističko-tehničkih vještačenja i uvođenje međunarodnih standarda.**
  - **Projekat 1.5. Uspostava i opremanje Laboratorije za balistička i mehanoskopska vještačenja;**
  - **Projekat 1.6. Uspostavljanje LIMS sistema.**

Projekat 1.1. „Obavljanje hemijsko-fizičkih i hemijsko-toksikoloških vještačenja vještačenje požara i eksplozija i uvođenje međunarodnih standarda“

Laboratorija za hemijsko-fizička vještačenja otpočela je sa vještačenjem narkotika i psihoaktivnih supstanci u skladu sa Zakonom o Direkciji za koordinaciju policijskih tijela i o agencijama za podršku policijskoj strukturi BiH, Zakonom o krivičnom postupku i Zakonom o sprečavanju i suzbijanju zloupotrebe opojnih droga. U ovoj laboratoriji se vrše kvalitativna vještačenja psihoaktivnih supstanci kao i semikvantitativno vještačenje THC-a. Laboratorija od 2015. godine redovno i uspješno učestvuje u međulaboratorijskim testiranjima (Proficiency test) u okviru UNODC ICE programa što je jedan od ciljeva Laboratorije, kao i jedan od uslova za uvođenje sistema kontrole kvaliteta i akreditacije Laboratorije prema međunarodnom standardu BAS EN ISO/IEC 17025:2018.

U Srednjoročnom planu rada Agencije za period 2025-2027. godine, planirana je nabavka u 2025. godini MSD-a (maseni detektor), kao nadogradnja već postojećeg Thermo-vog HPLC u cilju unapređenja i povećanja obima rada, kako bi se omogućilo uspostavljanje novih vrsta vještačenja-analize eksploziva, boja i lakova, kao i novih metoda analize psihoaktivnih supstanci. Isto tako, u navedenom periodu provodiće se aktivnosti uvođenja i primjene kvantitativnih metoda analize, a akreditacija jedne metode rada- određivanje tetrahidrokanabinola u biljci Cannabis sativa i njenim proizvodima semi-kvantitativnom metodom tankoslojne hromatografije.

Za 2026. godini, planirana je nabavka novog GCMSD-a kako bi se unaprijedio proces rada u smislu poboljšanja postojećih metoda i uvođenje novih metoda rada. Isto tako, a u skladu sa međunarodnim standardom BAS EN ISO/IEC 17025:2018. u Laboratoriji za hemijsko-fizička vještačenja planirano je pridruženo članstvo u ENFSI radnu grupu, kao i akreditacija još jedne metode rada-kvalitativno određivanje psiho-aktivnih supstanci metodom gasne hromatografije spregnute sa masenom spektroskopijom.

Nabavkom novog FTIR-a u 2027. godini bi se izvršilo obnavljanje postojeće opreme zbog isteka optimalnog roka amortizacije od 10. godina, a samim time bi dobili i poboljšane instrumente sa novim tehnološkim karakteristikama.

Druga laboratorija u ovom projektu, Laboratoriji za hemijsko-toksikološka vještačenja, koja je krajem trećeg kvartala 2018. godine, puštena u rad je prva laboratorija ovog tipa u BiH koja je uspostavljena u oblasti bezbjednosti, a za potrebe rada sudova i tužilaštava BiH gdje će se znatno povećati broj složenih i specifičnih forenzičkih vještačenja primjenom klasičnih i instrumentalnih hemijskih i fizičko-hemijskih metoda u oblasti hemijske toksikologije, kao što je, između ostalog, kvantitativna analiza alkohola, droga, psihoaktivnih lijekova i drugih materija u biološkim uzorcima – krv, urin i drugo što bi doprinijelo još efikasnijoj borbi protiv različitih oblika kriminala u BiH. Dalji koraci u razvoju ove oblasti odnose se na prihvatanje i implementaciju međunarodnih standarda. Uvođenje hemijsko-toksikoloških vještačenja doprinosi ispunjavanju potrebnih uslova na putu BiH ka Evropskoj uniji.

Nadogradnjom GC-MSD sistema (gasni hromatograf) sa MPS sistemom za pripremu uzoraka (MultiPurpose Sampler) u 2025. godini i nabavkom vatrootpornog ormara za boce sa gasovima i centralnog razvodnog sistema za gasove u 2024. godini omogućilo bi se dobivanje pouzdanih rezultata, eliminisao bi se uticaj analitičara u ključnim koracima pripreme bioloških uzoraka humanog porijekla, skratilo bi se vrijeme potrebno za pripremu uzoraka, a time bi se otvorila mogućnost analize povećanog broja uzoraka. Ova nadogradnja omogućila bi analizu uzoraka kose na sadržaj THC, CBN i CBD-a i sl.

Centralni razvodni sistem i ormar za gasove su potrebni kako bi se obezbjedila sigurnost korisnika.

Planiranom nabavkom mjerne opreme u 2026. godini (tečni hromatograf, LC-MS/MS) omogućilo bi se postavljanje kvalitativne metode za analizu urina i sl., po principu „dilute and shoot“ (izbjegle bi se neekonomične procedure ekstrakcije, derivatizacije itd.), što bi svakako pozitivno uticalo na broj uzoraka koji bi se mogli analizirati, kao i samu vrstu analiza.

U 2027. godini planirana je nabavka pomoćne opreme koja bi pojednostavila rad u Laboratoriji za hemijsko-toksikološka vještačenja tako da bi se povećao broj naredbi koje bi bilo moguće realizovati u razumnom vremenskom roku.

U Srednjoročnom planu rada Agencije za period 2025-2027. godine, Laboratorija za hemijsko-toksikološka vještačenja planira staviti u funkciju opremu koja je planirana za nabavku, te realizaciju pokretanje minimalno dvije linije rada iz nadležnosti Agencije i otpočeti sa provođenjem aktivnosti vještačenja, posebno imajući u vidu potpisan Sporazum o saradnji između Agencije za forenzička ispitivanja i vještačenja i Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine, kojim je uređen način saradnje u oblasti hemijskih i toksikoloških ispitivanja. Predviđa se da će, uslijed pomenutog sporazuma, a u periodu od 2025. do 2027. godine, Agencija primiti veći broj uzoraka za hemijsko-toksikološku analizu.

Pored navedenog, planirane su aktivnosti oko ENFSI-i radnih grupa, profiency testova ili međulaboratorijska saradnja, učestvovanje u CTS-PT (Collaborative Testing Service) za etanol u krvi. Isto tako, planiran je kontinuiran rad na prijedlogu za pojednostavljivanje postupaka za nabavku preostalih standarda potrebnih za forenzičko-toksikološke laboratorije kao i na identifikovanju nedostajućih propisa koji regulišu oblast toksikoloških ispitivanja/vještačenja, te priprema dokumentacije prema zahtjevima važećeg međunarodnog standarda BAS EN ISO/IEC 17025:2018., kako bi za svaku plansku godinu i akreditovali po jednu metodu rada, ukoliko bude realno provođenje IA (Metoda kvalifikacija alkohola etanola u biološkim uzorcima humanog porijekla (HS GCFID 02).

Takođe, u navedenom projektu planirano je formiranje i osposobljavanje Laboratorije za vještačenje požara i eksplozija. Prvi koraci u tom pravcu su obezbjeđivanje adekvatnog prostora, imajući u vidu da oprema za potrebe vještačenja požara i eksplozija zahtijeva posebne uslove, te da je vještačenje požara i eksplozija u određenim segmentima specifično i opasno po čovjeka i okolinu zbog se u 2025. godini planira građevinsko preuređenje korištenog prostora kako bi se uspostavila Laboratorije za vještačenje požara i eksplozija.

Uzimajući u obzir navedeno, u 2026. godini planirana je nabavka opreme LCMS (LIQUID CHROMATOGRAPHY-MASS SPECTROMETRY). Nabavkom navedene opreme završilo bi se opremanje koje se odnosi na hemijski dio vještačenja požara i eksplozija u navedenoj Laboratoriji. U 2027. godini planirana je nabavka opreme za tehnički dio vještačenja požara i eksplozija (elektronski mikroskop, glava za pripremu i brušenje uzoraka, oprema na principu korištenja X zraka za otkrivanje sadržaja u unutrašnjosti sumljivih predmeta i dr., te razni detektori za utvrđivanje koncentracije gasa). Navedene aktivnosti predstavljaju minimalne uslove za uspostavu tehničke linije vještačenja Laboratorije za vještačenje požara i eksplozija, kao i unapređenje rada kompletne Laboratorije.

Projekat 1.2. „Obavljanje bioloških vještačenja i DNK analize i uvođenje međunarodnih standarda“

Laboratorija za biološka vještačenja i DNK analizu, od svog puštanja u rad sredinom 2016. godine, obavlja kontinuirano kvalitetna vještačenja iz ove oblasti koji se dostavljaju po naredbama/rješenjima tužilaštava i sudova BiH. Redovito se i uspješno učestvuje u Proficiency testovima (GEDNAP), što je jedan od uslova za uvođenje sistema kontrole kvaliteta i akreditacije Laboratorije prema međunarodnom standardu BAS EN ISO/IEC 17025:2018. Akreditacija jedne metode-DNK analize spornih uzoraka se planira realizovati tokom 2026. godine, što je ujedno i jedan od primarnih ciljeva Agencije, kao i preduslov za razmjenu DNK profila i ispunjavanje Prumskih obaveza. Laboratorija i kroz Srednjoročni plan rada Agencije namjerava redovno pratiti aktivnosti vezane za DNA Working Group i o istim redovno izvještavati. Ukoliko dođe do usvajanja Zakona o registru izvršenih analiza DNK i zaštiti podataka, aktivnosti Laboratorije će morati biti preusmjerene na uspostavljanje baze i pisanje pravilnika vezanih za istu.